

Pripravljenost na vstop v schengensko območje

Z vstopom v Evropsko unijo 1. maja 2004 je Slovenija prevzela vse obveznosti članstva, med katerimi je tudi vzpostavitev ustreznega schengenskega režima. Na vstop v schengensko območje se je Slovenija sistematično pripravljala.

[Več o vključevanju Slovenije v schengenski prostor](#)

[Pogosta vprašanja in odgovori o schengnu](#)

Priprave na vstop v schengensko območje v slovenski policiji vključujejo:

- usklajevanje s pravnim redom Evropske unije

Policija aktivno sodeluje pri medresorskem usklajevanju, dogovarjanju in implementaciji bilateralnih in drugih sporazumov. Dvostranska sporazuma o čezmejnem policijskem sodelovanju z Avstrijo in Madžarsko že veljata, ministra za notranje zadeve Slovenije in Italije pa sta že podpisala nov sporazum o čezmejnem policijskem sodelovanju med državama, ki je trenutno v postopku ratifikacije. Nadaljujemo tudi z implementacijo sporazuma o sodelovanju s Hrvaško (k sporazumu o čezmejnem policijskem sodelovanju z Republiko Hrvaško so bili podpisani izvedbeni protokoli).

- organizacijsko-kadrovske priprave

V skladu s schengenskim izvedbenim načrtom je ciljno število sistemiziranih »schengenskih« delovnih mest s statusom policista 3092. Na podlagi izpolnjevanja tega načrta že od leta 2001 poteka zaposlovanje v policiji za potrebe varovanja državnih meja.

Maja letos je policija zaposlila t. i. drugo generacijo policistov za varovanje državne meje, v selekcijskem postopku so tudi kandidati za tretjo generacijo policistov za varovanje državne meje. Predvideno število novih zaposlitev je okoli 150 policistov, ki bodo predvidoma v začetku decembra pričeli s šolanjem. Program usposabljanja delavcev policije za varovanje zunanje meje EU in priprave na izpit za izvajanje policijskih pooblastil je julija 2006 zaključilo 241 kandidatov (zaključek usposabljanja je bil skupaj z redno generacijo), na izobraževanju, ki še poteka, pa je trenutno 173 kandidatov za policista za varovanje zunanje meje.

Ob odpravi mejnih kontrol na notranji meji je predvidena tudi prerazporeditev kadrov z notranje na zunanjo mejo in v t. i. policijske postaje za izravnalne ukrepe. Spremembe sistemizacije in organizacije na policijskih postajah na prihodnji notranji schengenski meji, ki so posledica sprejetih obveznosti iz leta 2001, bodo zaključene do konca letošnjega leta. Ukinjenih bo 8 postaj mejne policije in še 12 skupin za mejno kontrolo na policijskih postajah ob notranji meji. Iz PU Koper, Nova Gorica, Kranj, Slovenj Gradec, Maribor in Murska Sobota bodo s policijskih postaj, ki sedaj opravljajo mejno kontrolo, presistemizirana delovna mesta s statusom policista. Del policistov bo ostal v teh policijskih upravah v okviru t. i. policijskih postaj za izravnalne ukrepe, delno bodo presistemizirani v Specializirano enoto za nadzor državne meje v Upravi uniformirane policije GPU, večji del delovnih mest pa bo presistemiziranih na enote ob zunanji schengenski meji. Z zahodne, severne in vzhodne državne meje bo tako na južno mejo premeščenih okrog 340 policistov. Natančnih številkih trenutno ni možno določiti, ker še ne vemo, koliko policistov, ki izpolnjujejo pogoje za upokožitev, se bo dejansko tudi upokožilo do konca leta 2007.

Vsa vprašanja v zvezi z načrtovanimi premestitvami se rešujejo v sodelovanju s policijskimi upravami, v notranjosti države pa se z ustrežno organizacijo dela skrbi za boljšo izkoriščenost delovnega časa in racionalno uporabo materialnih sredstev ter tako zagotavlja izvrševanje zakonskih nalog na območju cele države.

- **izpopolnjevanje in usposabljanje**

Slovenska policija je za varovanje zunanje schengenske meje dodatno usposabljala svoje policiste: v letih od 1999 do junija 2007 so se policisti inštruktorji v okviru šestih twinning projektov z Avstrijo, Nemčijo, Italijo in Španijo (oz. v tesnem sodelovanju s tujimi strokovnjaki iz teh držav) usposabljali s področij schengenskega pravnega reda, pravnega reda EU, nadzora državne meje, schengenskega informacijskega sistema idr. Po enotnem programu so policisti inštruktorji ta znanja prenesli policistom na regionalno in lokalno raven. Izveden je bil program učenja angleškega jezika za mejne policiste. V procesu izobraževanja je bil učni načrt dopolnjen s vsebinami pravnega reda EU in schengenskega pravnega reda.

- **nabavo tehnične opreme**

Vsi javni razpisi za nabavo tehnične opreme so že zaključeni. Dobavljena je tudi oprema, potrebna za nadzor državne meje po schengenskih kriterijih (službena vozila, helikopter, različna oprema za mejno kontrolo, videonadzorni sistemi, snemalne naprave za mejne prehode, termovizije, naprave za nočno opazovanje, detektorji eksploziva in narkotikov idr.).

- **prilagajanje infrastrukture**

Na slovensko-hrvaški meji je načrtovanih skupno 60 mejnih prehodov, od katerih jih zaenkrat obratuje 54. Med njimi so tudi mejni prehodi za obmejni promet, ki so določeni s Sporazumom med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o obmejnem prometu in sodelovanju (SOPS). Ob vstopu Republike Slovenije v schengensko območje na slovensko-hrvaški meji ne bo ukinjen noben mejni prehod.

Večina investicij na mejnih prehodih (investitor je Ministrstvo za javno upravo) je že zaključena, manjši del pa bo po sklepu Vlade zaključen v letih 2009 in 2010. V zvezi z nadzorom državne meje po schengenskih standardih je policija že zaključila večino projektov izgradnje oz. adaptacije objektov policije, del projektov pa bo zaključen do konca tega leta oziroma spomladi 2008.

- **ukrepe na letališčih in pristaniščih**

Da bi lahko schengenske standarde izpolnjevali tudi na področju nadzora zračne meje, je morala Slovenija odpraviti nekatere infrastrukturne pomanjkljivosti na letališčih oz. omogočiti ločevanje potnikov schengenskih (kjer ne bo več mejne kontrole) in neschengenskih letov (kjer gre za prestop zunanje meje in se opravlja mejna kontrola). Na letališču Jožeta Pučnika Ljubljana so bili izvedeni gradbeni in drugi ukrepi za ločitev potnikov na notranje in zunanje lete. V Luki Koper je bil zgrajen mejni prehod na RO-RO terminalu, načrtovan je tudi nov potniški terminal, pri gradnji katerega bodo upoštevani schengenski standardi.

- **ukrepe na notranjih mejah in v notranjosti države**

Ker je temeljna ideja »schengna« zagotovitev pravice do prostega prehajanja notranjih meja (ukinitve mejne kontrole na notranjih mejah), je treba zagotoviti vrsto ukrepov, da ne pride do zmanjšanja varnosti v državah članicah; imenujemo jih izravnalni ukrepi (ukrepi, ki naj izravnajo varnostni primanjkljaj, ki nujno nastane ob ukinitvi mejne kontrole na notranjih mejah). Ti ukrepi se izvajajo na notranjih mejah in v notranjosti države, skozi čezmejno policijsko sodelovanje, v okviru skupnega informacijskega sistema, imenovanega schengenski informacijski sistem (SIS), in skozi harmonizacijo zakonodaje držav članic.

Načrtovani odpravi mejne kontrole na notranji meji je treba prilagoditi tudi organizacijo dela policije za zagotavljanje enake ravni varnosti, varovanja življenja, osebne varnosti in premoženja ljudi v Sloveniji kot tudi za zagotavljanje notranje varnosti EU.

Že leta 2002 je bila v Sektorju mejne policije v Upravi uniformirane policije GPU ustanovljena Specializirana enota za nadzor državne meje (SENDM), da bi učinkovitost varovanja zunanje meje EU povečali tudi z ukrepanjem v notranjosti države. Poleg te enote pa bo policija ob vstopu v schengenski prostor na policijskih upravah na območjih z notranjo državno mejo oz.

na področjih, kjer varnostna problematika to zahteva, ustanovila še policijske postaje za izravnalne ukrepe. Gre za policijske enote, ki bodo odgovorne predvsem za izvajanje nalog (<http://www.policija.si/portal/organiziranost/pp/ppZalZravnalneUkrepe.php>) preprečevanja čezmejne kriminalitete in ilegalnih migracij. V te enote bodo premeščeni tudi policisti iz enot, ki bodo z vstopom v schengenski prostor ukinjene. S temi enotami policija zagotavlja dodatne sile, ki bodo izvajale policijske naloge na območjih v notranjosti države. Za področje Policijske uprave Murska Sobota je bila policijska postaja za izravnalne ukrepe že ustanovljena (1. 6. 2006), načrtovana pa je še ustanovitev policijskih postaj za izravnalne ukrepe v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Novi Gorici in Kopru.

Strategijo za uporabo objektov na notranji meji in odstranitev objektov oz. dela objektov (kar bo treba rešiti po odpravi nadzora na notranjih mejah) pripravlja skladno s sklepom Vlade Ministrstvo za javno upravo. Ustanovljena je posebna delovna skupina, ki jo vodi predstavnik MJU, sodelujejo pa še predstavniki za lokalno samoupravo, MF, MOP, Službe vlade za evropske zadeve, MProm in Policije.

- **uresničevanje določil schengenskega sporazuma na področju varstva podatkov**

Za nadzor centralnega dela SIS je glede varstva osebnih podatkov pristojen Skupni nadzorni organ, za nadzor nacionalne podatkovne zbirke pa nacionalni nadzorni organ vsake pogodbenice, v Sloveniji je to Informacijski pooblaščenec.

V skladu s Schengensko konvencijo ima vsaka oseba pravico, da zahteva od nacionalnih nadzornih organov, da preverijo podatke, ki se nanašajo nanje in so vneseni v SIS, ter uporabo teh podatkov. Informacijska pooblaščenka je v sodelovanju s Policijo pripravila informacijo glede pravic posameznikov v okviru Schengenskega informacijskega sistema, ki je objavljena na Internetu: [O pravicah posameznikov v okviru Schengenskega informacijskega sistema](#)

- **vzpostavitev urada Sirene in drugih oblik mednarodnega policijskega sodelovanja**

V okviru Sektorja za mednarodno policijsko sodelovanje v Upravi kriminalistične policije deluje urad Sirene, ki je centralni organ v državi za komunikacijo s schengenskim informacijskim sistemom in sistematično policijsko sodelovanje, ki temelji na medsebojni izmenjavi podatkov in razpisov za iskanje oseb in predmetov, stalno in sproti ažuriranih s strani države prosilke, po načelu medsebojnega zaupanja, enako kot bi bile informacije obravnavane znotraj nacionalnega pravnega okvira. [Več o Schengenskem informacijskem sistemu in uradu Sirene](#)

- **vzpostavitev schengenskega informacijskega sistema**

Slovenija je kot kandidatka za vstop v schengenski prostor izvedla integracijo nacionalnega s schengenskim informacijskim sistemom in se s 1. septembrom 2007, po uspešni izvedbi vseh predpisanih testiranj, že vključila v schengenski informacijski sistem prve generacije SIS I+. Pri tem je bila uporabljena portugalska prehodna rešitev, imenovana SISone4ALL, ki temelji na njihovi implementaciji nacionalnega dela schengenskega informacijskega sistema. Odločitev za projekt SISone4ALL je bila sprejeta decembra 2006 na zasedanju ministrov za notranje zadeve držav članic EU na podlagi portugalskega predloga oz. pobude nekaterih novih držav članic, med njimi tudi Slovenije, da zaradi tehničnih težav pri vzpostavljanju schengenskega informacijskega sistema druge generacije SIS II ne bi prišlo do še večje zamude pri njihovem vstopanju v skupni schengenski prostor.

Schengenski informacijski sistem je eden najpomembnejših kompenzatornih (oz. izravnalnih) ukrepov za zagotavljanje ustrezne ravni varnosti v skupnem schengenskem prostoru po ukinitvi mejne kontrole na notranjih mejah. Po tehnični plati je za njegovo delovanje odgovoren Urad za informatiko in telekomunikacije GPU MNZ. [Več o Schengenskem informacijskem sistemu in uradu Sirene](#)

Od 16. do 20. septembra je nato 16 izvedencev iz držav članic, Evropske komisije in Sveta EU ocenjevalo pripravljenost Slovenije za popolno izvajanje schengenskega pravnega reda na področju schengenskega informacijskega sistema. Na končno oceno ekspertne skupine, da

smo pripravljeni na uporabo podatkov, zapisanih v SIS, bo treba sicer počakati – poročilo bo obravnavano na delovni skupini Sveta EU konec oktobra. Prav tako bo predvidoma šele decembra na sestanku Sveta ministrov za pravosodje in notranje zadeve sprejeta odločitev o odpravi kontrole na notranjih mejah, in točen datum odprave te kontrole.

Pričakujemo pa lahko, da bo tudi tokratna ocena evalvacijske skupine pozitivna in da bo decembra sprejeta odločitev o vstopu Slovenije v schengenski prostor, saj smo letos nadvse uspešno prestali evalvacijo SIS - Sirene in ponovno ocenjevanje na slovenskih mednarodnih letališčih.

- **financiranje uveljavitve schengenskih standardov nadzora državne meje**

Uvajanje schengenskih standardov na zunanji meji EU je za državo velik logistični, predvsem pa finančni zalogaj, zato je EU novinke pri tem tudi finančno podprla z začasnim instrumentom nepovratne pomoči, imenovanim schengenski vir. Policija je za vzpostavitev ustrezne organizacije policije, usposobljenost kadrov, opremljenost in izgradnjo objektov za izvajanje nalog varovanja zunanje meje EU v skladu s schengenskimi standardi porabila 170 milijonov evrov. Večji del tega so stroški za naložbe v informacijsko telekomunikacijsko in tehnično opremo ter prevozna sredstva in pa stroški za izgradnjo, obnovo in posodobitev objektov, v katerih bodo delovale enote za varovanje državne meje. Največji obseg sredstev se je zagotovil prav iz sredstev schengenskega vira (Schengen Facility), drugi viri financiranja pa so še sredstva rednega proračuna ter sredstva predpristopne pomoči (PHARE, Transition Facility). Za financiranje stroškov nadzora zunanje meje EU je v pripravi tudi sklad za meje, iz katerega naj bi se v obdobju 2008-2013 financiral nadzor meje.

***

Vse ukrepe za varovanje schengenske meje Slovenija izvaja že zadnje leto in pol, s priključitvijo na schengenski informacijski sistem je k temu dodala samo še potrebni informacijski del. Priprave Slovenije za širitev schengenskega prostora skratka dobro potekajo. In če ne bo težav, lahko pričakujemo, da bomo dosegli ciljni datum odprave nadzora na kopenskih in morskih mejah konec leta 2007, medtem ko je na letališčih predvidena odprava mejnih kontrol v marcu 2008, saj je odprtje meja na letališčih povezano s spremembo voznih redov. Schengenskemu prostoru naj bi se s širitvijo obstoječega schengenskega informacijskega sistema poleg Slovenije pridružile Češka, Estonija, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska in Slovaška.